

Dünya Meteoroloji Teşkilatı Genel Sekreteri Sn. M. Jarraud'un Mesajı

Her yıl 23 Mart'ta, Dünya Meteoroloji Teşkilatı (WMO) ve 187 üyesi, tüm meteoroloji camiasıyla birlikte, Dünya Meteoroloji Günü'nü kutlamaktadırlar. Bu gün, Dünya Meteoroloji Teşkilatı'nı kuran sözleşmenin, 1950 yılının aynı tarihinde yürürlüğe girişini anmaktadır. "Doğal Afetlerin Önlenmesi ve Zararlarının Azaltılması", 2006 yılı Dünya Meteoroloji Günü'nün konusu olarak seçilmiştir. Bu seçim, tüm doğal afetlerin yüzde doksanınin hava, iklim ve su kaynaklı olduğu gerçeğinin ve en başta çevresel tehditlerden kaynaklanan afetler olmak üzere, tüm ülkelerde doğal afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması ile afetlere karşı hazırlıklı olunmasına yönelik çalışmalarda Dünya Meteoroloji Teşkilatı'nın ve Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servislerinin oynadığı yaşamsal rolün farkında olarak yapılmıştır. Yakın geçmişte yaşanan olağanüstü olaylara şöyle bir göz atmak bile, doğal afetlerin sürdürülebilir kalkınma üzerindeki büyüyen etkilerini anlamamızı sağlar.

Güneydoğu Afrika Burnu'nun büyük bölümü ile Avrupa, Asya, Avustralya ve Brezilya'nın bazı bölgelerinde süregelen kuraklıklar, 2005 yılına damgasını vurdu. Malavi, son on yılın en şiddetli kuraklığına maruz kaldı. Şiddetli yağışlar, bazı istisnai durumlar dışında, dünyanın pek çok yerinde büyük sellere neden oldu. Atlantik Okyanusu'nda rekor sayıda zarar verici kasırgaya rastlandı. Güney Kutbu Ozon tabakasındaki incelme, 2000 ve 2003 yıllarından sonraki en yüksek üçüncü derecesine bu yıl ulaştı. Ayrıca, Kuzey Kutup bölgesindeki ozon tabakasında da büyük miktarda incelme görüldü.

2004 yılı da, zaten doğal afetlerin çok şiddetli olduğu bir yıl olarak akıllarda kalmıştı. Özellikle, 26 Aralık 2004 tarihinde Hint Okyanusunda gerçekleşen Tsunami'nin verdiği zarar; insan ölümleri, etkilenen ülke sayısı ve takip eden kurtarma ve yeniden inşa faaliyetlerinin büyüklüğü açısından görülmemiş bir seviyeye ulaştı.

1992-2001 arasındaki 10 yıllık dönemde, tüm dünyadaki doğal afetler 622.000 insanın ölümüne neden oldu ve 2 milyardan fazla insan bu afetlerden etkilendi. Aynı dönemde hidrometeorolojik kaynaklı afetlerin neden olduğu ekonomik kaybın 446 milyar Amerikan Doları civarında olduğu tahmin edilmektedir ve bu rakam bütün doğal afetlerin neden olduğu ekonomik kaybın yaklaşık olarak

yüzde altmış beşine tekabül etmektedir.

Son 20-30 yıldır doğal afetlerin ekonomi üzerindeki etkisi artış trendi göstermektedir. Gelişmekte olan ülkeler ve özellikle az gelişmiş ülkeler bu afetlerden daha çok etkilenmektedirler ve bu nedenle bazen on yıllar boyunca sosyal ve ekonomik gelişmeleri gerilemekte ve afetler karşısındaki çaresizlikleri artmaktadır.

Dünya Meteoroloji Teşkilatı için doğal afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması birinci önceliğe sahiptir. Örneğin, Binyıl deklarasyonunun uygulanması bağlamında Dünya Meteoroloji Teşkilatı bir "koruma kültürü"nü oluşturulması için gayret göstermiştir. Ocak 2005'de, Kobe, Hyogo, Japonya'da düzenlenen "İkinci Afet Azaltımı Dünya Konferansı"nda yeniden gündeme gelen bu "koruma kültürü" tehlikelere karşı savunmasızlığımızı ve riskleri azaltmak için stratejik ve sistematik bir tarz geliştirme konusunda benzersiz bir fırsat sunmaktadır. Konferans 2005-2015 Çerçeve Eylem Planı'nı kabul etmiştir. Bu çerçeve eylem planı, "Milletlerin ve Toplulukların Afetler Karşısında Esnekliğinin Kurulması" veya "Eylem için Hyogo Çerçevesi" olarak da bilinir. Konferans aynı zamanda hükümetler, uluslararası ve bölgesel teşkilatlar, sivil toplum örgütleri, özel sektör ve diğer ilgililerin bir arada bir koruma kültürünün oluşması için çalışmalarını sağlayacak altyapıyı da oluşturmuştur.

Dünya Meteoroloji Teşkilatı, bu çerçeve anlaşmasının yürürlüğe girmesi çalışmalarına aktif olarak dahil olmuştur. Dünya Meteoroloji Teşkilatı 14. Kongresi, afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması yönündeki kararı ile, yeni bir ortak program kurmuştur. "Doğal Afetleri Önleme ve Zararlarını Azaltma Programı" (DPM), afetlerin önlenmesine yönelik tedbir stratejilerinin faydalarını arttırmak için Dünya Meteoroloji Teşkilatı'nın tüm programları ile sinerji içinde çalışan güçlü stratejik ortaklıklar ve Dünya Meteoroloji Teşkilatı'ndan daha geniş kapsamlı bir işbirliğine yönelik altyapının kurulması temeline dayanmaktadır.

Her ne kadar doğal tehditlerden kaçınmamız mümkün olmasa da, risk yönetimi ve erken uyarı sistemleri ile önleme ve azaltma çalışmalarının entegrasyonu sayesinde onların birer felakete dönüşmesini engelleyebiliriz. Bir başka deyişle, zamanında alınmış önlemler hayat kayıplarını ve sosyoekonomik zararları oldukça azaltabilir. Dünya Meteoroloji Teşkilatı ve Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servisleri, afet ihtimallerinin tanımlanması, değerlendirilmesi ve izlenmesi ile erken

uyaruların hazırlanması konularında ulusal ve uluslararası ölçeklerde önemli katkılar sağlayabilirler. Dünya Meteoroloji Teşkilatı, ulusal otoriteler ve ilgili kurumlarla birlikte çalışarak önümüzdeki 15 yılda meteorolojik, hidrolojik ve iklimsel kaynaklı doğal afetlerin neden olduğu ölümlerin yarı yarıya azaltılabileceği inancını yeniden hatırlatmaktadır.

Afetlere hazır olmanın temel ön koşulları, iyi işleyen bir erken uyarı sistemi ile risk altındaki nüfusa güvenilir bilgilerin zamanında ve doğru olarak ulaştırılması kabiliyetidir. Bu amaçla, Dünya Meteoroloji Teşkilatı, Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servislerinin gerekli faaliyetlerini koordine etmektedir ve böylece her biri, hava, su ve iklim kaynaklı tehditlere ilişkin erken uyarıları yapabilmeleri için gereken verilere etkin bir şekilde ve siyasi sınırlara aldırılmaksızın ulaşabilmektedirler.

3 Dünya Meteoroloji Teşkilatı Merkezi ve 40 Bölgesel Özel Meteorolojik Merkez'den oluşan Dünya Meteoroloji Teşkilatı Merkez'leri, tüm ülkelere, tornadolar ve ani taşkınlar gibi dar bir coğrafi bölgeyi etkileyen kısa süreli tehditlerden, kuraklık gibi bir kıtanın büyük bir bölümünü ve bir bölge nüfusunun tamamını aylarca , hatta yıllarca etkileyen uzun süreli tehditlere kadar, oldukça geniş bir ölçekte gözlem, saptama, modelleme, tahmin etme ve erken uyarıları yayımlama konularında gerekli küresel operasyonel altyapıyı sağlamaktadır.

Dünya Meteoroloji Teşkilatının küresel ağı, tropik fırtınalara (kasırga ve tayfun) ilişkin erken uyaruların yayımlanmasında, özellikle faydalı olduğunu ispatlamıştır. Dünya Meteoroloji Teşkilatı Bölgesel Özel Meteorolojik Merkezlerinin altısı tropik fırtınalar konusunda ihtisaslaşmıştır ve 24 saat aralıksız olarak tahmin ve tavsiyeleri yayımlamaktadır. Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servisleri kendi ülkeleri ile ilgili tropik fırtına tahminlerini üretir ve süratle karar organlarına, medyaya ve halka duyururlar. Bütün ülkelerde Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servisleri bu tür resmi uyaruların tek kaynağıdır.

Dünya Meteoroloji Teşkilatı, üyelerini ve ortak teşkilatları doğal tehditlerin dışında, nükleer ve kimyasal kazalar, volkanik patlamalar ve orman yangınları gibi sebeplerden kaynaklanan büyük ölçekli ve sınır aşan olağanüstü çevresel tehditlere tepki göstermekte de desteklemektedir. Dünya Meteoroloji Teşkilatı, diğer teşkilatlarla da işbirliği yaparak erken uyarı sistemini hidrometeorolojik kaynaklı olmayan tehditler için de genişletmektedir. Her ne kadar erken uyarı sistemleri pek çok tehdidi kapsayacak şekilde geliştirilmiş olsa da, daha

çok geliştirilmesi ve kaynakları çok az olan ülkeler başta olmak üzere tüm ülkelerin faydalanmasının sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle asıl görevimiz, bütün ülkelerin erken uyarı sistemlerini kurması ve yetkin bir şekilde kullanabilmesi için gereken sistem ve altyapıyı, yetişmiş personel kadrosunu, organizasyon yapısını ve teknik kapasiteyi temin etmektir.

Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servisleri, kendi ülkelerinin, doğal afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılmasına yönelik kapsamlı stratejileri geliştirmeleri için gereken bilgileri de sağlamaktadırlar. Bir Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servisi, bilgileri kendi otoritesine ve kamuya ulaştırmak için sahip olduğu teknolojinin tüm imkanlarını seferber ederek çok çeşitli yöntemler kullanabilir. Yine de, bütün ülkelerin, uyarıların zamanında ve etkili olarak kamuya ulaştırılmasını sağlayacak yetkin ve yeterli bir uyarı sistemi ile donatılması için yapılacak daha çok şey olduğu açıktır. Ülkeler, aynı zamanda, etkili bir acil durum ve tepki planı oluşturmak için gereken altyapıyı geliştirmek zorundadır. Ayrıca, eğitim ve sosyal yardım programları da halkın tehditleri ve bunların potansiyel etkilerini anlamalarını sağlamak için gereken önleyici stratejilerin önemli parçalarıdır.

Tehditlerin tarihsel gözlemleri de, toplulukların hava-iklim ve su ile ilgili tehditlere maruz kalabilirliğini değerlendirmek açısından kritik öneme sahiptir. İklim verileri, bir hadisenin yoğunluk ve frekansını değerlendirmek, fevkalade hadiselerin potansiyel hasarlarını tespit edebilmek ve meydana gelecek hasarları öngörebilmek için gereklidir. Tehditler ve etkilerine ilişkin meteorolojik ve hidrolojik gözlemler üzerinde yapılacak sistematik çalışmalar, afet risk yönetimi uzmanları için kullanışlı bir veritabanı oluştururlar.

Dünya Meteoroloji Teşkilatı, teknoloji transferi, kapasite artırımı ve veri yönetimi programları vasıtasıyla, gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere tüm ülkelerin Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servislerinin önemli tehditlerle ilgili verilere ulaşabilmesini sağlamaya çalışmaktadır. Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servislerinin anlık gözlemleri, afetlerin hemen öncesi ve sonrasına ilişkin gerçek zamanlı verileri sağlayarak, ilkyardım, arama kurtarma ve yeniden yapılandırma ekiplerinin güçlerini en çok etkilenen noktalara yönlendirmelerine yardımcı olmaktadır. Dünya Meteoroloji Teşkilatı, ayrıca, yer ve uzay bazlı gözlem sistemleri vasıtasıyla "Dünya Gözlem Sistemleri Küresel Sistemi"nin (GEOSS) geliştirilmesi için yapılan

uluslararası girişimde de kilit bir rol oynamaktadır.

Dünya Meteoroloji Teşkilatı ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından desteklenen "Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli"ne (IPC) göre, iklim değişikliği, uzun vadede boğucu sıcakların, özellikle yerleşim alanlarında artmasına, kuraklığın yaygınlaşmasına ve diğer bölgelerdeki sel riskinin yükselmesine neden olacaktır. Dünyanın, su kaynakları az olan bölgelerinde, içme suyu azlığı ve kalitesine ilişkin sorunlar giderek artmaktadır. İklim sistemini daha iyi anlayabilmek ve doğal iklim değişkenliği ile insan kaynaklı iklim değişikliklerini öngörülebilirlik için gereken altyapının geliştirilmesi bir zorunluluk haline almıştır. Bu alanlardaki araştırma faaliyetlerini mümkün olduğunca desteklemek uzunca bir süredir Dünya Meteoroloji Teşkilatı'nın temel amaçlarından biridir ve gelecekte de böyle olmayı sürdürecektir.

Dünya Meteoroloji Teşkilatı'nın güvenilir altyapısı, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olarak artan doğal afetler tehdidine karşı dünya toplumuna paha biçilmez bir operasyonel araç sunmaktadır. Çeşitli tehditlerle ilgili herhangi bir operasyonel sistem hidrometeorolojik afetlere ilişkin uyarıların yayımlanması için geliştirilmiş olan bu başarılı yapının üzerine kurulabilir ve bu yapıdan yararlanabilir.

23 Mart Dünya Meteoroloji Günü'nü kutlarken, Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servislerinin afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması için sağladığı katkıların tüm ülkelerde iyice anlaşılması ve etkili olarak kullanılmasını umuyorum. Ulusal otoriteleri, bilimsel toplulukları, hükümetlerarası organizasyonları ve sivil toplum kuruluşlarını, özel sektörü, medyayı ve tüm kamuyu Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servislerinin rolünden haberdar olmaya davet ediyorum. Şundan emin olunuz ki, Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servisleri, afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması ve Binyıl kalkınma hedeflerinin kendileri ile ilgili bölümlerinin gerçekleştirilmesi için gereken katkıyı sağlayabilecek kapasiteye sahiptirler.